

Р І Ш Е Н Н Я

XX чергового з'їзду суддів України

10–12 березня 2026 року

м. Київ

*Щодо стану незалежності суддів у контексті виконання
Дорожньої карти з питань верховенства права,
Плану для Ukraine Facility та євроінтеграційного курсу України*

Заслухавши звіт голови Ради суддів України Моніча Б.С. про виконання завдань органів суддівського самоврядування щодо забезпечення незалежності судів і суддів, стану організаційного та фінансового забезпечення діяльності судів, інформацію Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Пасічника А.В. про діяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, інформацію Голови Державної судової адміністрації України Пампури М.В. про діяльність Державної судової адміністрації України, виступи делегатів та запрошених осіб, відповідно до статей 126, 129, 132 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» XX черговий з'їзд суддів України

в и р і ш и в:

1. Звіт Голови Ради суддів України Моніча Б.С. про виконання завдань органів суддівського самоврядування щодо забезпечення незалежності судів і суддів, стану організаційного та фінансового забезпечення діяльності судів, інформацію Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Пасічника А.В. про діяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, інформацію Голови Державної судової адміністрації України Пампури М.В. про діяльність Державної судової адміністрації України взяти до відома.

Щодо забезпечення незалежності суддів, критичного фінансового стану та матеріально-технічного забезпечення судів

2. ВИЗНАЮЧИ, що стан фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів України у період 2024–2025 років становить загрозу функціонуванню судової влади України як окремої гілки влади, забезпеченню судового контролю за дотриманням прав людини в Україні;

ВКОТРЕ КОНСТАТУЮЧИ, що критичне недофінансування видатків на оплату праці суддів, працівників апаратів місцевих і апеляційних судів на здійснення правосуддя свідчить, що держава в особі Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України самоусувається від забезпечення фінансування та створення належних умов для функціонування судів і діяльності суддів як гарантії незалежності суддів, забезпечення права на справедливий суд;

НАГОЛОШУЮЧИ, що Дорожня карта з питань верховенства права, яка є всеосяжним стратегічним документом, визначає комплекс реформ у межах переговорного процесу щодо членства України в Європейському Союзі за переговорними розділом 23 «Судова влада та основоположні права» й розділом 24 «Юстиція, свобода і безпека» та містить низку заходів і реформ у сфері правосуддя, спрямованих на подальше зміцнення незалежності суддів та їх органів (самоврядування), посилення їх підзвітності й доброчесності, заповнення судових вакансій і завершення оцінювання суддів, а також підвищення ефективності, доступності та якості правосуддя, реалізація яких має ключове значення для євроінтеграційних процесів України та потребує забезпечення належного фінансування судів, органів та установ системи правосуддя та з метою дотримання вимог статті 130 Конституції України щодо забезпечення державою фінансування та належних умов для функціонування судів і діяльності суддів:

– звернутися до Верховної Ради України, суб'єктів законодавчої ініціативи щодо недопустимості звуження гарантій незалежності суддів та застосування в законах про Державний бюджет України окремого (заниженого) розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді;

– підтримати звернення Вищої ради правосуддя до Кабінету Міністрів України з пропозиціями щодо пріоритетних завдань фінансового забезпечення судової влади та її незалежності на 2027–2029 роки;

– звернутися до Верховної Ради України, суб'єктів законодавчої ініціативи про внесення змін до частини 4 статті 135 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в питанні повернення застосування співвідношення суддівської винагороди у визначення базового розміру посадового окладу:

судді місцевого суду – 50 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року,

судді апеляційного суду, вищого спеціалізованого суду – 60 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року,

судді Верховного Суду – 75 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року.

3. Висловити підтримку позиції Верховного Суду стосовно внесення до Конституційного Суду України конституційних подань щодо відповідності положенням Конституції України (конституційності) абзацу п'ятого частини першої статті 7 Закону України від 02 грудня 2021 року № 1928-IX «Про Державний бюджет України на 2022 рік», абзацу п'ятого частини першої статті 7 Закону України від 03 листопада 2022 року № 2710-IX «Про Державний бюджет України на 2023 рік», абзацу п'ятого частини першої статті 7 Закону України від 09 листопада 2023 року № 3460-IX «Про Державний бюджет України на 2024 рік», абзацу п'ятого частини першої

статті 7 Закону України від 19 листопада 2024 року № 4059-IX «Про Державний бюджет України на 2025 рік», у яких встановлено з 01 січня відповідного календарного року прожитковий мінімум для працездатних осіб, що застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, у розмірі 2102 гривні.

Закликати Конституційний Суд України визнати зазначені конституційні провадження невідкладними.

4. Звернутися до Верховного Суду щодо внесення до Конституційного Суду України конституційного подання про визнання неконституційними положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» частині встановлення з 01 січня 2026 року прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, на рівні, встановленому для відповідного державного органу станом на 31 грудня 2025 року, – 2102 грн (ст. 7).

Звернутися до Пленуму Верховного Суду щодо включення до конституційного подання клопотання про визнання конституційного провадження невідкладним.

5. Звернутися до Голови Верховної Ради України, народних депутатів України та інших суб'єктів законодавчої ініціативи про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Закону України «Про Вищу раду правосуддя», якими:

- передбачити заслуховування з'їздом суддів України інформації голови Вищої ради правосуддя про діяльність Вищої ради правосуддя;
- передбачити заслуховування членів Вищої ради правосуддя, обраних з'їздом суддів України, про їх діяльність на посаді члена Вищої ради правосуддя;

- передбачити правовий механізм відкликання з'їздом суддів України з посади членів Вищої ради правосуддя, обраних з'їздом суддів України з числа суддів та суддів у відставці;

- забезпечити відповідність рівня оплати праці працівників апаратів судів (державна та патронатна служби) стандартам, що відповідають вимогам до їхньої професійної кваліфікації, посадових обов'язків та заохочує їх до результативної, ефективної, добросовісної та ініціативної роботи.

Закликати Верховну Раду України посилити парламентський контроль щодо виконання виконавчою гілкою влади статті 130 Конституції України та ефективної імплементації Законів України, ухвалених на забезпечення гідної оплати праці працівників апаратів судів.

6. Звернутися до Прем'єр-міністра України, Кабінету Міністрів України щодо:

- ініціювання внесення змін до актів Кабінету Міністрів України з метою формування єдиних підходів щодо оплати праці працівників патронатних служб, насамперед у місцевих та апеляційних судах, які відповідали б високим стандартам виконуваної ними роботи, забезпечували гідний рівень заробітної плати та унеможливлювали нестачу досвідчених кадрів у судовій системі; забезпечення видатків на нарахування на фонд оплати праці у визначеному законодавством розмірі;

- встановлення додаткових коригуючих коефіцієнтів для оплати праці державних службовців в апаратах (секретаріатах) судів місцевих загальних судів, а також інших коефіцієнтів до їх посадових окладів, у тому числі за рахунок коштів спеціального фонду Державного бюджету України, з метою належного виконання положень Законів України №4282-IX та №4322-IX;

- скасування обмеження на виїзд за кордон для суддів-жінок.

7. Визнати роботу Державної судової адміністрації України незадовільною загалом та зокрема щодо представництва судів у відносинах із

Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України під час підготовки проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік у межах повноважень, визначених законом; забезпечення судів безперебійним електроживленням шляхом включення судів до об'єктів критичної інфраструктури та/або забезпечення судів пристроями для виробництва електроенергії та достатніми ресурсами для їхньої роботи тощо.

8. Державній судовій адміністрації України першочергово забезпечити належною матеріально-технічною базою суди, які здійснюють правосуддя на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії.

9. Державній судовій адміністрації України розробити нормативний, фінансовий та організаційний механізм залучення перекладачів у судових справах усіх спеціалізацій.

10. Державній судовій адміністрації України ініціювати перед Вищою радою правосуддя питання перегляду нормативів фінансового забезпечення розгляду однієї справи в місцевих загальних судах.

11. Вважати неприпустимим послаблення конституційних гарантій незалежності суддів, зокрема обмеження суддівської винагороди та довічного грошового утримання судді.

Вважати, що проект Закону України «Про справедливую систему оплати праці в Україні» №14387 від 19.01.2026 поданий народним депутатом Г. Третяковою та іншими, не може бути прийнятий Верховною Радою України та потребує відкликання суб'єктом права законодавчої ініціативи як такий, що становить загрозу суддівській незалежності, суперечить Конституції України.

12. Підтримати рішення Ради суддів України від 09.12.2024 №45 «Щодо програми «єОселя».

13. Запропонувати Кабінету Міністрів України внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 02 серпня 2022 року № 856 «Деякі питання забезпечення приватним акціонерним товариством «Українська фінансова

житлова компанія» доступного іпотечного кредитування громадян України», доповнивши пункт 3 Постанови підпунктом 2-1 такого змісту:

– судді та працівники апаратів судів.

***Щодо визначення навантаження на суддів та граничної
чисельності суддів та працівників апаратів у судах***

14. Державній судовій адміністрації України при затвердженні структури і штатної чисельності апаратів місцевих судів враховувати фактичну кількість працівників апаратів та помічників суддів, які працюють у судах, пропозиції зборів суддів відповідного суду щодо оптимальної чисельності працівників апарату суду, необхідної для ефективного здійснення судочинства.

15. Звернути увагу Державної судової адміністрації України, Вищої ради правосуддя на неприпустимості зменшення фактичної кількості працівників апаратів та помічників суддів, які працюють у судах, внаслідок запровадження нормативів кадрового забезпечення судів, структури і штатної чисельності апаратів місцевих судів.

16. Підтримати рішення Ради суддів України від 02.03.2026 №13 «Щодо нормативів навантаження на суди та суддів», яким вирішено звернутися до Вищої ради правосуддя та Державної судової адміністрації України з пропозицією оприлюднити на офіційному вебпорталі «Судова влада України» та/або на офіційному вебсайті Вищої ради правосуддя узагальнену інформацію, розраховану відповідно до нормативів кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів.

Щодо кадрового забезпечення судів

17. Звернутися до суб'єктів законодавчої ініціативи з пропозиціями щодо внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», якими спростити процедури з добору суддів та суддівської кар'єри.

18. Закликати Вищу кваліфікаційну комісію України невідкладно завершити оцінювання на відповідність займаній посаді суддів, повноваження яких припинилися.

19. Звернутися до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з пропозиціями про створення спільно з Радою суддів України, Національною школою суддів України, зацікавлених громадських організацій робочої групи з метою напрацювання та внесення змін до Положення про регулярне оцінювання судді, затвердженого Рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України №181/зп-25 від 29 вересня 2025 року.

20. Доручити Раді суддів України продовжити роботу щодо напрацювання змін до процесуальних кодексів з метою спрощення судових процедур та дотримання розумних строків розгляду судових справ.

21. Запропонувати Головам Верховного Суду та Вищої ради правосуддя з метою зменшення навантаження на суддів тих судів, яким передано судові справи за підсудністю із судів, в яких неможливо здійснювати правосуддя, а також з метою забезпечення безпеки життя та здоров'я учасників судових справ здійснити зміну територіальної підсудності судових справ, визначених раніше іншим судам, не за принципом найбільш територіально наближеного до суду, який не може здійснювати правосуддя, а до інших визначених Вищою радою правосуддя судів, які мають нижче судове навантаження.

22. Звернутися до Міністра оборони України з пропозицією ухвалення рішення щодо бронювання працівників апаратів судів на рівні – 100 %.

Щодо комунікаційної діяльності судової влади України

23. Звернутися до Верховного Суду, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії України, Ради суддів України, Державної судової адміністрації України щодо:

— продовження роботи над розробкою, затвердженням та імплементацією Комунікаційної стратегії судової влади України, виділивши на комунікаційну діяльність достатні кадрові та матеріально-технічні ресурси;

— вивчення питання утворення при Раді суддів України Центру протидії дезінформації щодо судової влади України, виділивши на його діяльність достатні кадрові та матеріально-технічні ресурси.

24. Раді суддів України організувати виконання рішення XX чергового з'їзду суддів України.

Головуючий на з'їзді

Б. С. Моніч

Секретар з'їзду

О. В. Марченко